

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

3.

[Költ Bétsben, Boldog-Affz. Havának (Januáriusnak)
9-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környülállások.

Moguntziából Decemb 31-dikén: —
„Az idevaló Komendáns *Neu Generális'*
neve alatt jött ki nyomtatásban közelébb
egy Tudósítás, mellynek ez a' summája:
Dec. 21-dik éjtzakajától fogva nem mer-
tek többé Őrizetet tenni a' Frantziák *Bre-*
*tzenheim*ba, hanem csak körülötte tartottak
ennek bal felől, száz gyalogokból, és har-
mintz lovasokból álló Vígýázatot. Ez a'
Vígýázat éppen változni akart, következés-

D

képpen kettős számmal vólt, midőn Dec. 29-dikén reggel reá bukkant egy *Vurmser* Hufzár-osztályunk, melly, többet-magával együtt vizsgálására küldődött vala az ellenségnek. Hufzárjainkra, reájok lőtt egyszer az említett egész Frantziáság, de többször nem is; hanem mindjárt meg szaladt. Nem menekedhetett meg mindazáltal: mert utanna eredvén lovassaink, igen sokat le szabdaltak, 's el-tapodtattak közűle: a' melly kevés rész pedig meg-maradt ezektől: azt is résszerént le-öldösték; résszerént pedig el-fogdosták, a' *Vurmser* Volontérjai, *Bretzenheim*nak jobb kéz felől való mellyékén. — Két Kompaniánk *Draisig*, és *Marienbornig* nyomúltak elő, a' hol vagyon az ellenség' tábora. Ezek közzül, sebeket kaptak némellyek: de egy se' fogatott el.

Minekutanna végére jártak Vitézeink, hogy semmi új munkához nem fogott az ellenség *Bretzenheim*ban: vissza tértek előlbeni tanyájokra. Nem soká maradhattak azonban tsendeszen: mert del felé nagy erővel nyomúlt ellének mindenfelől, a' felbizgattatott Frantziáság, és mintegy harminz ág úkból, igen keményen tuzel, *Zahlbach* és *Thalheimi* Földvárain'ra. Midőn látta vólna, hogy tsendeszen tartják magokat a' Miénk, önön Sántz-ikban: *Zahlbach* felé indított: egy néhány batorionait, elly világos parantsolatta; hogy vagy bé-

rontsának ezek Várunkba; vagy vissza né mennyenek többé. Eggy Kompánia Frantzia Granatéroszág, nem ügyelvén kartáttsainkra, el is hatott Földvárunkig: de ezt, *Steinberg* Fő-Hadnagyunknak okos bátorságú vezérlése alatt, hatalmasan megöltalmazta a' benne volt *Wallis-Olivier* Regementjebéli Kompániánk. — Felkaptak vitéz gyalogjaink a' Földvár kerítésére, 's a' fel-felé mászkáltt frantzia Granatérosokat, bajonétokkal döfölték le az árokba. Ezenközben, *Vurmser*' Volontérjai, és *Pellegrini* gyalogjai érkeztek *Thalheim*-ből *Zahlbach*ba — kik is diadalmasan elkergették *Zahlbach*tól a' fr. granatérosokat: el-fogván a' Vezér Kapitányokat is ezeknek, egynéhanyad magával. Ezt látván az ellenség, vissza-vonta magát; de eggy óra múlva ismét elébb nyomúlt, és nevezetesen négy Batalionjai, mellyek el voltak dugva *Bretzenheim*ban, szörnyű sebességgel és agyarkodással rohantak előfelé: de kénytelenítették nem kevés veszteséggel térni vissza, *Vurmser* Volontérjainak eggy Osztálya előtt, mellynek derek Vezérje Kapitány *Ostovich* halálos sebet kapott, és meg is holt Dec. 29 dikén. Ezen elő-adott viadaloknak alkalmatosságával, Városunkba is hatottak bé egynéhány golyóbisok: mellyek közzül egy hat fontos, agyon dobott itt egy Ifjú Személyt, *Thiermarkt* nevezetű piatzonn.

A' *Mannheimi Újság*, közönségessé tette maga valóságában azt az Írást, melyet a' *Mannheim* előtt volt Rajna-Sántza' Komendánsához küldöttek Dec. 22-dikén: *Ferrand*, Nemzet-gyüllési Komisszárius a' *Rajnai és Mósellai Seregeknél*; *Michaud*, (a' mint még akkor nevezte magát) a' *Moguntzia és Mannheim* előtt álló Ostrom-Seregeknek Fő-Vezérje; és *Vachot*, a' *Mannheim* előtt álló Ostrom Sereg' Vezérje. Magyar értelmé az említett Írásnak, így következik:

„Veszedelmes környülállásokban vagytok, nints, mihez bíztatok, segedelmet nem reménylhettek. Negyven ezer Republikánusok, kiket meg-számlálhattok, készek mindent meg-próbálni, mindent elkövetni, hogy engedelmességre hajtsanak benneteket; száz ötven ágyúuk fognak reátok, halált és tüzet okádni. Ha visszaneztek: nem egyebet láttok a' Rajnában, mellyhez annyit bíztatok; hanem a' ti bényeléstekre készen lévő mélyiségeket. Ha reánk vetitek szemeiteket: nemes és nagy lelküséget találtok itten, mellyek, elválthatatlanok a' Frantzia Néptől. Ne gondollyátok, hogy ez, tsupa haszontalan kérdékenység: nints arra semmi szükség a' Republikánusoknak, soha az afféle alatsonságra nem vetemednek: hijjába semmihez se' fognak, tudjátok. Válasszatok! az idő sietős; három órák engedtetnek nék.

tek a' tanátskozásra : ha ezen idő - szakasz el - telik : meg - lépünk benneteket , 's kardra hányunk.

Mannheimből Decemb. 29 - dikén : — „Úgy halljuk, hogy a' véllünk által ellenben lévő Frantziák között két csapat, *Moguntzia* felé kerekedett fel Dec. 25 - dikén. — A' tollunk által - vett Fleseket, és *Rajna - Sántzát*, rontja már az ellenség. — Magisztrátusunk, alamisna - gyűjtéshez fogott azon *Lakos - társainknak* fel - segéllésére, kiknek szegény sorsok nem engedi, hogy helyre - hozhassák magoktól a' károkat, mellyeket ejtettek az ő épülettjeikben az ellenség' bombijai. “

Frigyes. Belgyiomból —

Hágából Dec. 20 - dikán : — „Tizen - eggyedik Decembertől fogva, mindennap ágyúznak Népünk felé a' Frantziák, olly tzeállal, hogy ne lehessen módjok a' Miéink - nek, azon sántzoknak és batteriáknak helyre - hozásában, mellyekben sok kár esett a' fenn nevezett naponn. Dec. 17 - dikén, ismét kemény ágyúzást hallottunk ide; és tegnap este, olly Tudósítást vettünk, hogy a' Frantziák, újra próbát tettek a' *Móza* vizénn való által - szállásban, és *Bommel - Vaerd* Szigetünknek meg - lépésében. De *Hertzeg Hessen. Darmstadt* vezérlése alatt említett Szigetünkben lévő Vitézeink, olly foganatosan lövöldöztek az ellenség' ha -

jóira, hogy egy se' menekedhetett meg ezek közül az el-süllyedéstől. “

Más Tudósítások szerént, Dec. 19-dik éjtzakáján megént szándékoztak a' Frantziák, két három helyen is által-rontani a' Mózann; de kéntelenek vóltak, veszteséggel térni vissza. — *St. Andre* Váratskával által ellenben, egy mozsáras batteriát készíttettek a' Frantziák. — *Brédánál*, naponként való tsatázások történnek az elővígyázó két Fél között. — Sok ágyús-tsónakok küldettek ismét *Pandernhez*, hogy annál kevesebb reménysége lehessen az ellenségnek a' *Waal* vízénn való által-rontásra. — A' *Grep*i Sántz-linea is sok nagy ágyúkkal erősébbítetett.

A' *Lejdai Újságnak* 23-dik Dec. ri *Darabjából*: — „Másodszori hír már ez nálunk: hogy minekutánna egy Kurír érkezett volna *Párisból Hágába*, a' múlt héten: Fő-Kormányfzékünk, *Brantsen* Gérard Urat, Néhai Frantzia Országi Követségét; és *Repelaer Ocker* Urat *Párisba* útasította, olly hagyomással, hogy Közönséges-Társaságunk és a' Frantziák között, Fegyvernyugvást, és ennél fogva Békeséget munkálódjanak.“

Nagy Britanniából. —

Dec. 13-dikán, olly értelmű parantseletot adott ki az Admirálitás, (Tengeri Kormányfzék) hogy egy Hadi-hajóssereg-olztály készen tartsa magát, azon szál-

lító-hajóknak kísérésére, mellyekre, Gróf *Moira'* rakodik, a' vezérlése alatt lévő Korpussal, melly Korpus azonban, mi végre legyen rendelve? még mind ekkoráig se' tudatik egéssz bizonyossággal.

S. Domingó és Martinique Amériká Szigetektől Oct. 21-dik és 24-dik napjaink költt Tudósítássaikat *Grant*, és *Grey* Anglus Generálisoknak, közönségesekké tette az Udvari Újságnak 13-dik Decemberei Darabja. — *Grant* Generális azt írta, hogy a' Frantziák, minekutánna szabad-embereknek hirdették ki a' Szeretseneket, olly feles számú fegyveres Népet kaptak ezek között magok mellé, hogy *S. Domingó*-ban fekvő *Leogane* Városából és Megyéjéből egésszen ki szorították az Anglusokat. — *Grey* Generális Tudósításának ez az értelme: *Nagües* nevű Frantzia Generális, Sept. 27-dikénn ki-izállott *Guadeloupe* Szigetbe, 's úgy bé-kerítette ott *Graham* Anglus Generálist, hogy kényszerítette ez alkura (kapitulátzióra) lépni. Az alkura szerént vissza kell térni *Angliába* *Graham* Korpusának, mellyben nem valának már 125 embernél többen alkalmasok a' szolgálatra. — Eléggé vólt rajta Gen. *Graham*, hogy el-költöztethesse magával, a' Frantziákat is, kik résszerént *Guadeloupe* Szigetében, résszerént még elébb kaptolták vala magokat hozzája: de ezen kívánóságát, végre nem hajthatta, és csak mint-

egy 25 szerentsétlen Frantziákat lophatott el a' meg-ölettetés elől, egy fedeles hajón, mellyet nyert *Nügüestöl*. — Az említett napon, t. i. Sep. 27-dikén tsak *Prescott* Anglus Generális, maradt vólt még *Guadeloupeban*, *Matilda* nevezetü Erősésgben.

Illy környülállások között — így ér egy *Londoni Levél* — annál kedvetlenebbek előttünk azon Tudósítások, mellyek szerént, az *Amérika*-mellyéki újj szerzeményink meg-tartására rendelt fegyveres Népből egy rész, *Gibráltárnál* múlat mind ez ideig; öt Regimentek pedig, már 13 hetektől fogva vagynak a' *Plymouthi* Kikötő helyben, és sokan betegeskednek belőlök.

A' *Livornói* Kikötő-helyben, tíz napokig tartotta *Hotham* Anglus Vezér, a' kormányozása alatt lévő hadi hajókat, melly idő alatt, mindennemü eleséget bőven bé-fereztetett azokkal. Dec. 21-dikén végre, mind tengerre szállította őket, két Fregátokon, és két Kuttereken kívül: mivel értésére esett, hogy a' *Tuloni* frantzia hajós-Seregnek szoross parantsolatja lett légyen Dec. 19 dik és 25 dik napjai között ki-indúlni, kétség kívül *Korszika*' Szigete felé.

A' *Nizzai* Grófságnak sok vidékeiről költöztek el a' Frantziák, és résszerént *Nizza* Városába vették magokat: az ez előtt

ott vóltt Katonaságról pedig úgy hallatik, hogy *Tulonba* fog az, szállíttatni.

Nántes Városából azt írta *Párisba* Dec. 12-dikén, a' *Bresti* és *Cherburgi* partokonk lévő Republik. Seregnek Nemzet-gyűlési Kommisszáriussa, hogy igen nagy örömet gerjesztett mind a' *Nántesiekben*, mind a' Katonaságban is, a' *Vándéi* pártosokhoz intézett Végzése a' Nemzeti-gyűlésnek. Ezt ő, (a' Nemzet-gyűlési Kommisszárius) ki nyomtattatta még egyszer; 's ki-osztotta mindenütt a' *Vándéi* vidékekben. Már azólta nem motskolódnak a' pártosok; hanem barátságos beszéllgetésekbe erefzkednek a' mi Volontérjainkkal.

Elegyes Tudósítások.

Londonból Dec. 16-dikán: — „*Pitt* Minister, *Boyd* és *Benfield* Pénz-Kupezekkel (Vechslerekkel), 's ezeknek Társaságával egyyezett-meg, hogy kerítnének költsön 24 millió font sterlinget (mintegy 240 millió forintot) a' Státus számára. Akármelly nagy summa legyen is ez: nagy reménységet nyújt mindazáltal ennek gyűjtéséhez, a' Kapitálisták' soksága, a' kik e' végre, örömet ajánlanak költsön-pénzt.

„Tegnap, ismét két foglyokat — *Baxter* és *Richter* nevezetűeket — állíttatott a' Korona-Fiskálisa, Törvényték³ eleibe; de egyszersmind az azoknak megítélésére választatott Eskütteknek jelentet-

te, hogy nem fog Tanúk' ki-kérdezésével időt tölteni: minekokáért az Esküdttek is tsas hamar fel-szabadították a' nevezett két foglyokat a' Felség-bántásnak vádjá alól. Az említett Törvényszéknek továbbhi Üléssi, el-halasztódtak 26-dik Decemberig."

Dániának fő-Városából Koppenhágából Dec. 20-dikán: — „Az *Angliai* Rabló-hajók által el-vétetett hajóink között negyvenért, harmintz ezer font sterlinget ítelt nékiünk, kár' meg törítés végett, az *Angliai* Admirális' Törvényszéke."

Gallitziai Tudósítások bizonyítják, hogy *Volhyniának*; s a' *Chelmi* és *Lublini* L. Megyéknek Lakosaik rendszeren bé-szolgáltatják az adót, mellyel tartoznak, a' Ts. K. Kassa-ba; de a' *Sendomiriak*, nem tehetik ezt: mind azért, mivel leg-nagyobb részént, a' Prusszusoknak adták már elébb a' mit adhattak; mind pedig azért is, mivel a' *Sendomiri* Kerület, a' *Krakói*val, és *Varsói*val együtt, leg inkább ki-volt tételre tárgyúl, a' had' viszontagságainak.

A' *Toskánai* Nagy-Hertzeg, egész Tarnománnyát kívánta részeltetni abban az ömben, mellyet ő maga vett, Férjfi-magzatjának születéséből: minekokáért, Dec. 15 dikén egy Rendelést tétellett közönségesse, melly által meg-szünttetett négy napokig minden Törvényszékeknek folyamatját; Dec. 17-dikén tzeremóniás

háláadó Isteni-tiszteletet tartatott valamint a' Fő Városban: úgy az egész Tartományban is, és három napokon által Öröminnepeket. — Más Rendelést is adott ki, ugyan a' fenn említett napon, melly Rendeletben, kegyelmet ígért minden Szökötteknek, és fogságban, vagy Törvényték előtt lévő mindennemű kisebb Bűnösöknek. — A' Zsidóság, gazdag alamisnákat osztogatott ki, ezen örvendetes alkalmatossággal: még pedig nem csak a' maga saját felekezete; hanem a' Zsidó Városhoz leg-közelebb lévő Plébániákbeli szegények között is.

Két gazdag terhű Kereskedő *Toskánai* hajók — 3-dik *Ferdinánd*, és *Toskánai Nagy-Hertzezné* nevezetűek — érkeztek vissza szerentsésen a' *Livornói* Kikötő-helybe; Dec. 23-dik és 24-dik napjain. Az elől említett, *Ásiának Calcuttai* partjától, a' másik pedig, *Amérikának Martinique* Szigetéből jött. Amaz, tíz hónapokig vólt oda; ez pedig hét hónapokig.

Frantzia - Ország.

A' *Robespierre*' tirannussága alatt elkövetett *Nántesi* iszonyú hóhérlásoknak több nemei vóltak. — Eggy ezek között abban állott, hogy a' halálra ki-nézett szerentsétlenek, csoportosan süllyesztődtek le's fojtódtak a' *Ligeris (Loire)* vizébe: nevezetesen azt a' vad gyönyörűséget is tsinálták magoknak, a' minden emberi érzékenységet le-vetkezett Gyilkosok: hogy

két nemű Ifjú Személyeket párosan egybeköttettek, 's úgy buktattatták le őket a' *Ligeris*be, és az ember-pulztításnak ezen szörnyű nemét, Republikánus Öllze-házásításnak nevezték el. Innen lehet megérteni azt a' Pasquilst, mellyet *Páris*ban közönségesen lehetett olvasni Dec. 17-én mind az úttzák 's piatzok szegeleteinn; mind pedig némelly Újságokból is, a' néhai *Nántesi* Revoluziónális Kommissziónak 26 Tagjai ellen, kiket Dec. 16-dikán szabadon bocsátott a' *Párisi* Revolutz. Törvényfűk: de a' kiket — mint már jelentettük — ismét befogatott Dec. 19-dik és 20-dik napjain a' Nemzeti-gyűlés. A' Pasquillus ez:

Közönséges Institutumok.

Goullin, Chaux, Bachelier, Osullivan 's a' t. Kompániájának vagyon szerentséje jelenteni közönségesen, hogy ő, igen alkalmas hideg fürdőket állított fel a' *Sequana* (*Seine*) vizében, a' *Louvre* (nevezetű) palota előtt. Fő mértékére vitte a' tökéletességnek, ezen Kompánia a' Fürdősséget. Néhai *Carrier*nek igen barátságos bizodalmaival tiszteltetett-meg. A' leg-újabb gustus szerént való fürdőkkel szolgál, és fogadja, hogy alkalmas bémerítések által meggyógyít minden nemű nyavalyákat. Az ő bánása módjáról százezzer *Nántesiek* tesznek, mint szemmel láttott Tanúk, olly bizonytságot, melly, közönséges bizodalom' fundamentomául szol-

gálhat. *Hentz* és *Francafiel* Nemzet-gyűlési Tagok, számtalan sok tsudálatos orvoslásait látták, 's adtak is néki igen betsületes Bizonyság-leveleket, mellyekre, fel-tették a' magok helybe-hagyó jegyzéseiket, a' (*Párisi*) Rev. Törvényszékek' Esküttjei is. A' fördeni akaróknak alkalmas le-vetkeztetéséhez, igen derekasan értő Polgárokat szerzett bé a' Társaság, a' maga fördőibe; a' kik akarják magokat frissíteni: nagy ká-dakat kapnak. *Heron* és *Robin* Polgárok-nak a' lessz a' foglalatosságjuk, hogy füleket messenek el, 's más excrescentiákat 's a' t.

Mercier, — egy azon 73 Tagjai köz-zül a' Nemzeti-gyűlésnek, a' kik, tsak mostanában változának által Rabokból, ismét Nép-Képviselőivé — újj ki-adását igéri, annak a' Könyvnek, mellyet ez előtt, 2440-dik Elszendő tzím alatt írt. Eggy Újságot is kezdett írni *Mercier*; *La Tribune des Hommes libres* (*Szabad Emberek szálló helye*) nevezet alatt. A' Törvény általmán kívül vóltt néhai Nemzet-gyűlési Tagokról szállván ezen Újságában *Mercier*, nem hagyja helybe, hogy vissza nem akarja fogadni a' Gyűlés azokat maga kebelébe. — Ama nevezetes napoknak — 31-dik Májusnak, 2-dik Júniusnak, és 2-dik Septembernek — titkairól azt mondja, hogy nem soká fel-fognak azok fedeztetni. — *Condercet*, meg-hólttnak írja: de he-

lyét, idejét és nemét a' halálának fel nem teszi.

Magyar Ország.

Sopronból Jan. 7-dikén: — „Nem Bőr; hanem Bor-kő' (Cremor-Tartari) Fábrica az, mellyről, híradásnak kelle vala lenni a' múltt éftendőbéli utólsó levelében a' *M. Hírmondónak*. A' melly *Bor-kő*; *Krueg* Sámuel Uram' Igazgatása alatt készül itten; nem tsak az ide való Patikárius Urak; hanem a' Posonyiak, és másuvaválók is meg-vallyák arról, hogy akármelly külföldi finom bor-kővel verekedik; 's valamivel óltsóbb is. Bár mind a' két Magyar Haza innen hordatná ezen jó-féle patika-szert.

B é t s.

Tegnap (Tsötörtökön) reggeli 8 órakor indultak-ki *Hebenstreittal*, háromszáz fegyveres gyalog, és egynehány lovas Katonák, az akasztófához, melly, a' *Schotten* és *Burg* (nem a' *Staben* és *Kárinthiai*) Kapukra szolgáló tágas térségen vala fel-állítva. Ezen térséget, temérdek Férjfiúi 's asszonyi nemű személyeknek soksága borította. Kilentz óra után ért-ki a' Bünös, gyalog, az akasztófához, a' hol újra el-olvastatott fenn-szóval a' szententziája, mellyben említődött: hogy egy újjonnan fel talált hadi-makhinát küldött legyen *Hebenstreit*, mind a' Frantziáknak mind a' fel-költt Lengyeleknek. (Olly készülés-

tűnek mondatik lenni ezen makhina, hogy egyszerre sok lovagnak lábaikat le-lehet kalzálni vele) továbbá; hogy két ízben jártatott Kurírt *Parisba* a' Nati gyűléshez; hogy valamelly Dalt, és más nemű Írásokat is készített a' mostani Rendnek megbontására. — Hogy el-olvasatott a' szententzia: ennek Tárgya, által-adattatott az ide való Öreg Hóhérnak, ki is az előtte, még ekkor Tiszt-ruhában állott *Hebenstreit* könyves ízemekkel kért bocsánatot (mint szokás), hogy kötelességet véghez kelljen rajta vinni. *Hebenstreit* megölette, 's nyájjasan bátorította az Öreg Hóhért, ki is elebb az *infámis kasszáziót* vitte véghez a' halálra-valónn, két-fele törvén ennek Spádéját, le szaggatván a' kalapján, 's ruháján volt Tiszt-ékességeket 's a' t. Össze kötötték ezenül a' lábai *Hebenstreit*nek a' térdein alól, kezei pedig, a' bal tzombjához fíorítódtak, és minekutónna meg-gyónt rövideden a' mellette volt Papnak, 's buzgóan imádkozott volna azzal együtt deák nyelven: fel vonatattott végre háttal a' lajtorján, mellyen, mivel magán nem segíthetett: mondotta a' Hóhér legényeknek, hogy kár vala megkötni a' lábait, melyekkel segíthetett volna magán, a' fel húzatas közben. Intette kett'er is az említt Legényeket, hogy le ne esték a' lajtorjáról, ne rántzigállják, hanem szépen és frissen bányanak véle.

Mintegy tizedfél óraker fojtódott - meg. Ez után le - vétetvén nyakáról a' kötél, lántzra akasztatott. Nyakába egyg tábla függesztetett, mellyre, ezen szavak vóltak írva : *Frantz Hebenstreit, wegen Stats und Landes - Verraetherey.* — (*Hebenstreit Ferentz, Státus és Ország - árulásért.*) — Estvéli öt óraker le - vétetett a' test, az akasztófáról, 's temetőbe vitetett.

Bilek, és *Ridel* Kapitányok, kik közzül az első Prófesszor vólt a' *Neustadti* Kadétok' Akadémiájában; el - vitettek tegnap, (a' mint értjük) *Olmütz* felé, a' hol lesznek fogságban. — A' polgári rab - házban lévő hasonló vétkü foglyokra is ki fog mondódni a' szententzia minden óránn.

* * * * *

Robespierre' Epitáfiuma.

Honnéte citoyen, ne pleure point mon sort;
Si je Vivois, tu serois mort.

(Betsületes Polgár! ne sirasd az én sorzomat; Ha én élnék: te meg hálnál.)

* * * * *

Ebben a' hónapban, kétszer lehet még számokat fel - tenni a' Lotteriára: az egygik Vonás, *Lintz*-ben lesz Jan. 17-dik napján; a' másik pedig *Béts*-ben, Jan. 31-dikén. — Jan. 3-dikán, következő számok jöttek - ki rajta, *Béts*-ben:

72. 22. 57. 25. 7.